

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadraginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XXXVII. Die Lunæ post Pascha. Timet Orator, ne Auditores jam è peccato resuscitati, iterum in illud relabantur, atque hunc relapsum impedire conatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

SERMO TRIGESIMUS SEPTIMUS.

DIE LUNÆ POST PASCHA.

Sperabamus, quia ipse erat redempturus Israël, & nunc tertia Dies est, quod hac facta sint. Luc. 24.

1. **T**imet, quisquis amat: nunquid id verissimum est, Auditores? quin ita timet, quisquis amat, ut nimium timeat: ad omne dubium etiam improbabile palpat, ad omne periculum etiam levissimum expavescit: *Res est solliciti plena timoris amor.* Nollem tamen vos mihi indignari, si candore nimis ingenuo meum vobis timorem detegam, qui matutino hoc tempore cor meum occupavit. Metuo enim vero, ne fortè brevi à sancto illo vitæ tenore deslectatis, quem sacro hoc tempore animosè concepistis. Ne vos hoc offendar, auditores; timor enim iste meus non oritur ex gravitate periculi, quod videam, nec ab exigua existimatione, quam de vestra pietate, de vestra fortitudine, de vestra prudentia habeam; sed si vestrâ licet veniâ loqui, ex amore nimio. Quamvis, ut verum fatear, nec periculum tam leve est, nec adeo incertum, ut operæ pretium non sit, illud prævenire. An non enim auribus percepistis, quod in Evangelii contextu prælectum est, de geminis illis celebra-

tissimis peregrinis in Emaus? Hi quidem, quis ibit inficias? primo satis fideles erant, fidemque integram Christi sermonibus præbebant, indubitatâ resurrectionis ejus spem conceptâ: *Sperabamus, Luc. 24. 21. quia ipse erat redempturus Israel.* Cum autem jam tertiæ diei serus vespas iagrueret, absque eo ut Christum viderent, quid fecere miseri? inceptum vacillare, quin diffidere, ac tandem omnino fide labi, usque adeo, ut Christo necessitatem imposuerint, eos criminandi ut incredulos, illisque velut mente captis exprobrandi: *O stulti & Luc. 24. 25. tardi corde ad credendum!* Adeo vel modicum sufficit, humano animo à bonis propositis avertendo. Quis porro me securum faciat Auditores, antequam crastinus vespas immineat, id est, diei tertiæ crepusculum, ne de vobis etiam non nemo animum mutet, & inversâ priori voluntate, fidem Christo datam non servet? quis mihi promittat, neminem vestrum antiquas praxes & dolos exercituum? neminem in pristina lusum

Ppp 2

con.

confortia sese ingesturum, neminem mores antiquos, quos tantum prius detestabatur, rursus assumpturum? Hac ergo die id unum vobis decrevi demonstrare, ne constantiæ vestræ nimium confidatis, idque eam tantum ob causam, ut tantò firmitus in ea stabiliamini. Faciles ergo aures à vobis expeto, quas ille meretur, qui in id unum semper incubuit, ut, quod vobis proficuum esset, proponeret, insuper habito omni alio applausu (uti ex omnibus sermonibus vobis perspicuum est) præterquam illo solo, qui fortè potuit illi oriri ex eo, quòd vestris commodis sincerissimè studuerit, &, quod vobis saluberrimum potest accidere, unicè persuadere allaboraverit.

II, Et primò quidem minimè vobis negaverim, auditores, hanc novam vivendi formam ad virtutis amussim correctam, ab initio difficilem vobis, & acerbam futuram: antiquæ enim vobis blandientur illecebræ, animi, affectus rebelles insurgent, propterea violentia vobismet ipsis erit inferenda, ut perseveretis. Sed edicite! quanto temporis spatio vobismet ipsis erit vis inferenda? nunquid annis integris, longoque qui vobis etiamnum superest, temporis decursu, usque dum ad vitæ terminum pertingatis? Deum bonum! & quid tandem foret, Auditores, si mors illa, quam vobis procul distitam, & ipsa longinquitate distantia obscuram imaginamini, vicinissima domui vestræ immineret, vósque interea ex perseverandi impatientia vel

pauculis adhuc mensibus in capto vitæ statu tam sapientiæ conformi, tam moderato, coronam perseverantibus promissam perderetis? Nescio an unquam mente perceperitis observationem illam, quæ, quotiescunque animo meo incidit, parùm abest, quin ex oculis pietatis lacrimas exprimat. Præstolati sunt miseri Israelitæ Moysen in monte degentem magnâ longanimitate, nec minimo indicio aut animi rebellis, aut voluntatis in divino timore nutantis edito: cùm tandem tædio moræ nimium diuturnæ correpti, fastidire cæperunt, & Moysen, aut sui penitus oblitum, aut saltem diutissimè moraturum, aut non amplius omnino reversurum arbitrati, novum sibi ducem eligere decreverunt, utque illum facilius ad voluntatis suæ arbitrium inflecterent, minimè indignati sunt vitulo se subicere ex auro fuso: *Mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenum.* Jamque alacres modestiam morum dissolutione, pietatem lusuibus, religionem avitam Idololatriâ commutaverant, cùm ecce repente Moyses supervenit, qui ad spectaculum tam indignum zelo implacabili æstuans, tabulas legis illico saxo allisas confringit, Aaronem increpat, simulacrum igni dissolvit, totaque tribu Leviticâ sibi adjunctâ, fulguris instar per media multitudinis incermis & attonitæ castra desævians, stragem horrendam indiscriminatim edit, viginti tribus circiter hominum millibus interfectis, macello tantò magis.

magis horrido; quanto magis violento. Quæro nunc ex vobis Auditores, quot dies eos Moysen præstolando impendisse creditis? Certè non nisi triginta quinque circiter, juxta doctissimi Abulensis commentationes, adeo ut si eadem patientiâ animi adhuc quinque dies adjecissent, tot enim ille diebus reditum distulit, certè nec crimen tam detestabile commisissent, nec macellum tam sanguinolentum sustinuisent. Et vos ad magnam compassionem non movet tanta infelicitis populi calamitas, ob paucorum dierum inconstantiam tantis se malis involventis? O infelicitatem inexplicabilem! O casum acerbissimum, & inexpectatum! jam tandem assequor, verissimum esse, quod in divinis proverbiorum oraculis legitur, illum, qui impatientiâ vincitur, non nisi stultissima decernere: *Impatiens operabitur stultitiam, Impatiens exaltat stultitiam.*

Prov. 14.
17. 19.

An non enim in hoc facto perspicuè apparuit? Jam quid si par infelicitas vobis quoque immineret; Vos mortem longè à vobis distitam existimatis, atque adeo correpti tædio, intra vos ipsos dicitis: quid faciam? tantisne annis in tali vitæ norma porro persistam? tantisne annis absque omni vindictæ solatio? tantisne annis absque omni sensus voluptate; tantisne annis sine ullo verbulo licentioso? quis possit tamdiu resistere? Nunquid dilectissimi mei, nunquid in hunc modum ratiocinamini? an non autem accidere posset, ut rationes hæ, quas extenditis ad plures annos, fortè nec

ad paucos menses, nec ad paucas hebdomades, imò nec ad paucos dies pertingant? forsan mors jam appropinquat, jam rotat ferrum, jam ictum librat, jamjam vitam eripit? & vos ob tempus tam exiguum animis conciditis? *Va iis, qui perdidērunt Eccles. sustinentiam, & dereliquerunt 2. 56. vias rectas, & diverterunt in vias pravas.* Ita enim inconstantibus Ecclesiasticus minatur: *Va iis, va iis!* Quid ergo foret ô Christiani, si numero infelicitum horum accenseremini, derivatâ in humeros vestros eorum calamitate? O quos in singultus, & fremitus totâ retrò æternitate solveremini, ac horis singulis, in inferno positi, & impatientibus illis Israelitis aggregati exclamaretis; Heu! quinque dierum causâ, quinque dierum causâ, quos sustinere renuimus, in hunc locum detrusi sumus, & tam exigui temporis impatientia omnium sæculorum pœnis solvenda est.

III. Verum dicamus amplius, & permittamus, vitam vestram in integra adhuc ætatum spatia extendendam, quos vobis & ætas florida, & virium robur ac vigor adpromittunt. Nostisne causam, cur adeo difficile vobis accadat, morum innocentiam conservare? quia nempe semper cum iisdem vobis difficultatibus luctandum esse existimatis, quas in præsentiarum experimini. Hoc autem à veritate prorsus alienum est. Certè diebus singulis præsens difficultas imminuetur, & quemadmodum ad solis ortum nebula fugiunt, & ad ignis præsentiam fumus evanescit, ita & in vobis

P p p 3

vobis divinâ adminiculante gratiâ ex animo vestro disparebunt angustia, anxietates, & affectus inordinati, qui modò illum tam spissè obscurant. Quis vestrum non meminit Samsonis, tam infaustè in Philistæorum manus illapsi? Erat sanè spectaculum commiseratione dignum, videre, hominem tam fortem esse ludibrium plebis tam abjectæ: clausus carcere, vinculis gravis permittere debebat se ab inimicis suis utroque lumine orbari; subinde jumenti instar molæ applicitus, circumstantem densissimam puerorum petulantium, senum invidorum, & foeminarum impudentium, omnium certatim insultantium turbam tolerare; ab hoc flagra, quasi ignavus, ab illo ludibria tanquam cæcus sustinere cogeatur; nec unquam illi à misero discedebant, nisi inflatis pugnis, impaetis calcibus & colaphis, probè genio suo crudeli litassent. O Samson, Samson! ubi erat virtus illa, quæ te prius adeo formidandum effecerat? Vis, inquam, illa, qua rudentes circumpositos rumpebas, ut stipulam paleæ ad ignis odorem dissolutam? Ubi nervus ille virium, quo civitatis portas æneas, è cardinibus avulsas, humerisque impositas auferebas, quasi penicillo in tela depictas? an non tu eras, qui cum ipsis leonibus singulari certamine luctabaris, eos manu inermi comprimebas & suffocabas, & eorum cadavera apibus in prædam relinquebas? Nunquid tu eras, qui populos integros in fugam convertebas? qui integros exercitus debellabas? cur ergo catelli isti latra-

tu suo in præsentiarum illudunt tibi, nec animus tibi superest eos coercendi? Vah præstolamini paulisper auditores, præstolamini, & actutum videbitis, quid Samfone fututum sit, Jam enim misellum detonsis capillis, in quibus omne robur refederat, contuemini; non ita porro erit, hi enim postliminiæ succrescent. tum enim vero robustiorem illum, quàm unquam, columnas geminas brachiis concutientem videbitis, diruentem ædificia, excitantem ruinas, ita ut majorem stragem attonitis Philisteis moriens illaturus sit, quàm vivus intulerat. An non id eventus docuit, Auditores? Ita pariter vobis eventurum creditote. Jam enim capilli vobis & comæ truncatæ sunt, id est, confortantis divini Spiritûs gratia est satis limitata; quid mirum, si à sensibus corporis vestri instar mancipiorum tractemini? Si dæmonia vos larvis turpissimis infestent? Si tentationes non sine ingenti molestia in vos insiliant? quid tum postea: tempus & moras gratiæ indulgere, usque dum crescat & angeatur, tum enim vero ejusdem vim & affectus videbitis. Restituetur vobis omne illud robur, quod quondam in baptismo recepistis; reviviscet fides, spes revirescet, accendetur charitas, ut omnia complectar verbo: *Insiliet in vos spiritus Domini.* Tum sanè tam intrepidus vos experiemini, tam animosos, ut nullo nec mortis quidem terrore sitis concutiendi. Ad hæc, quis ignorat, omne principium difficilius accidere incipienti, quàm progressum? Etiam

Etiam tauris & bobus durum accidit, primò se jugo subdere, grave equis frano coërceri, camelis ferendo oneri se submittere; sic & artes cantandi, saltandi, scribendi, sculpendi, acu pingendi in primordio difficiles sunt Tyroni; qui militiae nomen dedit, ad primos assultus expavescit, qui rei nauticae, primis navigationibus nauseam patitur, qui terrestre iter peragit, primis peregrinationibus lassatur; quid ergò mirum, si id ipsum vobis etiam viam Christianam viventibus accidat? Hac de causa acutè observavit Philo Hebræus, primas aquas, quæ Israëlitis in deserto occurrebant, amaras fuisse: quibus subinde tam dulces & deliciosæ successerunt, ut etiam melli invidiam nominis fecerint. Illas ergo difficultates, quæ in divino vobis servitio occurrunt, minimè pensi habetote: hæ enim sunt principiorum onera cunctis communia; omnibus peræquè durum accidit ab initio, carnem repagulis coërcere, custodire linguam, iræ franos imponere, superbiam subjugare. Si parum patientiæ adjeceritis, hæc omnia levia fient & deliciosæ, ut admiratione vestri met capti, cum Divo Augustino dicitis: *O quam suave mihi subito factum est, carere suavitatibus nugarum?* O quale gaudium; quæ pax, quæ securitas! certè nunquam animo concepissem, usque adeo facile accidere, omni pravæ voluptati DEI amore renuntiare, *ut, quam modò amittere metus erat, jam dimittere gaudium foret.* Demus ergo,

vobis in præsentilaboriosum accidere, in vitia quondam vobis tam familiaria non relabi; nec propterea animis cadendum est, sive enim moriamini, sive vitam porro producat, brevis erit labor. *Usque in tempus, usque in tempus*, verba DEI sunt infallibilia, qui mentiri nequit, *usque in tempus sinebit patiens*, & quid inde? *Postea redditio jucunditatis.*

IV. Quanquam, an non videtis, excusationem hanc à vobis hætenus allatam, sive vera sit, sive veritatis velamen, nil aliud concludere, quàm contra vos aternæ damnationis sententiam? auscultate jam, & mentem bene advertite; si, ut propriâ vestrâ confessione palam est, tam durum vobis accidit, in vitia non relabi: quantò difficilius accidet, à lapsu resurgere? nunquid enim tunc magis debiles, languidi, & viribus animi magis exhausti eritis? an non pravæ habitudines sument incrementa, & perfidæ inclinationes fient pejores? Idem igitur ferè est, ad peccandum relabi, quod est damnari. Huic sanè, nî fallor, argumento vis tanta inest, ut nihil illi porro opponere possitis. Ut tamen adhuc magis convincamini, considerandum vobis est, quòd relabendo in peccatum, non solum quantum in vobis est, ad statum præsentem regredi difficillimum vobis futurum sit, eritis enim semper magis magisque prostrati; sed crescet etiam difficultas ex parte dæmonis, & simul ex parte DEI. Id quòd demonem atinet, vivâ vobis similitudine, nec minùs efficaci demonstrabo.

V. Eve

Confess. l. 9.
c. 1.

V. Eveniet nonnunquam, ut Nobilis Christianus, à Turca Algerii in captivitatem redigatur atque ibi diligentia non tam severa, quam discretâ, & perhumanâ, in vinculis custodiatur. Arripit ille occasionem opportunam, & custodibus die quadam non adeo sollicitis, aut sagacibus, quid facit miser? rumpit vincula, frangit seras, & è carcere ad mare profugit, ibique invento navigio sese asserit in libertatem. O factum bene! quod si autem tam stolidus sit, ut rursus suâ culpâ à barbaris intercipiatur, & furibundis eorum reddatur unguibus, è quibus paulò antè elapsus est, quali custodia, cui eum carceri creditis mancipandum? Caverna certè & specus horridissima, quam unquam Africanæ Latomiae habuerint, ipsi obtinget. Compedes cruribus, catenæ collo, vincula brachiis injicientur; si primò ipsi indulgebatur, ad auram liberam respirare, jam nec solis jubar porro videbit; si primò permissum erat, liberiori passu incedere, jam nec jacere amplius concedetur. Utque miser vires deperdat, minúsque aptus fiat ad fugam ultra tentandam, diebus singulis longâ inedia macerabitur, labore durissimo ac quotidiano, rigidóque fustuario subigetur. In hunc prorsus modum vos tractabit diabolus. Jam olim ejusdem mancipia eratis, sed cum vel minori curâ vos custodiret, aut majores vobis animi essent, feliciter è manibus ejus elapsi estis. Nunquid ita est, Auditores? quid ergo faciet, si in potestatem ejus iterum re-

digamini? dicam vobis Jeremiae verbis: *Ut non egrediamini, aggravabit compedes vestras*, duplicabit catenas funes funibus addet, & solerti oculo locum, quo è manibus ejus evasistis, observans, *Circumadificabit adversum vos*, omnes aditus obstruet, omnem exitum admoto obice coërcebit, nec angustâ quidem rimâ relicta, qua calum contueamini; si quondam ad frugem converti estis libelli cujusdam pii lectione, jam ille solertissimè vigilabit, ne alii codices in manus vestras perveniant, quàm qui obscenis amoribus, & fabularum turpium commentis scatent. Si verò concionibus sacris ad frugem animi rediistis, vos profanis negotiis implicitos avertet; si sodalitatum frequentatione, vos pravis consortiis involutos separabit; si inspirationibus internis, vos in tumultus mundanæ conversationis conjiciet, quos inter divina vox audiri porro vix poterit. Ad summam, omni arte & industriâ laborabit hostis malignus, ne posthac è manibus ejus elabimini. *Circumadificabit adversum vos, ut non egrediamini, aggravabit compedes vestras*. Cavete ergo ô Christiani, si enim ejus potestati denuò subjiciamini, actum est de vobis; cauti ambulate & providi, nec enim in hisce periculis jocandum est.

VI. Et hoc quidem, quantum dæmonem concernit. Quod autem ex parte Dei est, quis ignorat, quòd relabendo in peccata, minorem posthac eorum auxiliorum spem habere possitis, quæ ille priùs suggessit, ut posse-

possetis resurgere? Dicite enim, quâ ratione Deus vobis porro confidat. cum toties tamque rursus ei fidem fregeritis, & post toties iteratas protestationes promissionesque eum imposterum non offendendi nihilominus identidem peius, quam unquam antea in ejus offensam recideritis? Hoc cine sit honorati instar viri agere? Judas, ut promissis staret Jacobo factis, de Beniamino restituendo, qui captivus in Egypto tenebatur, se ipsum ad carceres & vincula obtulit, Josue, ut fidem Gabaonitis datam servaret, quæ foedere amicitiae colligatus erat, magnum prælii discrimen adivit. Regulus, quantumvis gentilis, ut Carthaginensibus fidem de suo reditu datam, si lytri summa non persolveretur, servaret atrocissimæ morti se exponere non dubitavit, nudo corpore ab æmulis intrusus in dolium ferratis cuspidibus exasperatum. Vos autem ad fidem Deo servandam nihil pati omnino? nec sensuum frænare desideria? nec furoris impetus reprimere? Hæcine fides est, hæc sinceritas, hic animi ingenui candor? *Irrisor est, non pœnitens*, ait magnus præsul Augustinus, *qui adhuc agit, quod pœnituit, & peccata non minuit, sed multiplicat*. Hoc enim verò est Deum subannare, Deo illudere; hoc nihil aliud est, quàm illum vilissimi instar & ignavi homuncionis, mendiculi aut cerdonis tractare, cui, etiamsi abjectissimus sit, palam tamen perfidie esse non sustinetis. Præterea per lapsus in peccatum ingratitude vitio vos obstringitis maximè enormi,

R. P. Segneri Quadragesimale,

quàm ab ullo mortalium possit designari, contemnendo nimirum gratiam divinam post primum peccatum vobis restitutam. Vos ergo ob hanc causam terra illa estis, quam Apostolus *terram reprobam* indigitavit, quæ cum à coelis rore liberali perfusa sit, *sæpe venientem supra se bibens imbrem*, herbarum speratarum loco tribulos producit & spinas, *profert tribulos*, nec aliud ob id quam ignem meretur, *cujus consummatio in combustionem*. Accedit grave scandalum, quo alios pervertitis impudentiâ sordidissimâ, quam demonstratis, vos è numero eorum esse, qui veluti canes ad vomitum redeunt, ob id Deo abominabiles: *Canis reversus ad vomitum suum*, divo Petro testante, & sacræ paginæ proverbii: *Canis, qui revertitur ad vomitum*. Quis autem hoc nomine appellatur? nostis perbene: *Imprudens, qui iterat stultitiam suam*. Anne igitur putatis, posse vos Deum denuo offendere, & offendendo irritare, sine manifesto periculo interitus? Heu si ita foret, nunquam profectò tam clavis verbis Princeps Ecclesiæ pronuntiasset: *Meus erat iis non cognoscere viam justitiæ, quàm post agnitionem retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est sancto mandato*.

VII. Verùm quid opus est, tantarationum momenta congerere, cum vel unica probè intellecta reliquis omnibus antecellat? vellem ergo, ut attentis illam animis auscultaretis, quamvis enim illa haud levi vobis consternationi esse possit, erit tamen

Q99

una

Saz. 21. 22.

De Vita
Christiana.
4. 30

unà & utilis, nec mihi magis cordi est, jucundum vobis sermonibus meis esse, quàm utilem ac proficuum. Palam est, res omnes hominum à Deo, certo pondere, numero & mensura esse dispositas, juxta sapientiæ oraculum: *Omnia in mensura & numero, & pondere disposuisti*: adeo ut non solum constitutus sit certus animarum in mundo succedentium numerus, sed annumerati quoque actus eorum singuli, cogitationes, & passus; nec periculum est, ut in re vel minima præfixus iste numerus transceidatur. Hinc consequitur, pariter determinasse Deum, quantum peccatorum numerum à nobis commissorum æquo velit animo tolerare. Hoc ergo completo numero necesse est, ut si vel unicum superaddamus, vel vitæ nobis telam improvisò abrumpat, vel rationis usum eripiat, atque adeo certæ damnationi expositos relinquat. Audite Divum Augustinum, cujus hæcenus vobis ore locutus sum: *Illud sentire nos convenit, tamdiu unumquemque à Dei patientia sustineri, quamdiu nondum suorum peccatorum terminum, finemque compleverit, quo consummato eum illico percuti, nec ullam illi veniam jam reservari*. Nec sanè efficacia ad id probandum Scripturarum testimonia deficiunt, ex iis collecta, quæ Deus primò Amorrhæis, mox Pentapolitis, tandem Pharisæis prædixit. Sed his dissimulatis, id quod maximè perspicuum est, apponam: multoties Israëlitz in deserto peccaverant, cum murmuratione, ac desperatione, tum

etiam oblocutione & Idolomaniâ, nihilominus tamen, cum poenas à nonnullis expeteret, semper tamen veniam aliis dedit, quamdiu miserâ conspectu terræ promissæ aberant; sed cum rursus auderent peccare, ut prius, contra Deum murmurando, quòd se ex Ægypto abduxisset; tum enim verò indignatus Dominus, quamdiu, inquit Moysi, injurias populi hujus mihi illatas patiar? Perdam universos peste, evellam, exterminabo, in nihilum redigam: *Usquequo detrahet mihi populus iste? Periam igitur eos pestilentia atque consumam*; cum autem Moyses vehementer in eorum salutem incumberet, annuit tandem Deus roganti, hac tamen conditione, ut omnibus illis, qui post exitum ex Ægypto nati erant, aut paulò prius, veniam indulgeret, iis autem minimè, qui ætate jam profectâ egressi erant; hos enim omni misericordiâ porro indignos censuit. Jam ego causam mihi velim memoretis, cur tantâ Deus erga eos inæqualitate usus sit? audite obsecro, quæ illa fuerit. Quia nimirum isti jam decies Deum irritaverant: *Tentaverunt me jam per decem vi-ces*. Moriantur ergo omnes, moriantur! itaque minutim habebat Deus lapsus eorum singulos in numerato, quibus veniam largiri decreverat. O si infelices illi, cum nonum peccatum attingerent, qui ultimus veniæ terminus erat, amicum prudentem & sincerum nacti essent, qui opportuno tempore acclamasset; sistite miseri, satis est, superque: nec porro peccando progredimini, post hoc enim peccatum de-

venia vobis danda conclamatum est. O quanto illos beneficio sibi obstrinxisset! Verumenimverò, quis hoc scire poterat? incertus enim est numerus iste & varius, nec una cum omnibus lex observatur; huic enim minus, plus illi dimittitur. Unde Deus, qui ad decimum usque peccatum Israelitis indulgere veniam decreverat, rigore longè strictiori erga habitantes Damasci, Gazæ, Tyri, & Edom utebatur, quâ de causa? audite, quæso, quid Deus illis per Prophetam Amos voluerit annuntiari: *Super tribus sceleribus Damasci, & super quatuor non convertam eum; super tribus sceleribus Gazæ, & super quatuor non convertam eum; super tribus sceleribus Tyri, & super quatuor non convertam eum. Super tribus sceleribus Edom, & super quatuor non convertam eum.* Quod sanè, si verum eloqui placet, haud aliud est, quàm commissio quarto peccato veniam illos porro nullam sperare posse; ita ad litteram pro meo scopo aptissimè interpretantur Theodorus, Remigius, Haimonius, Dionysius, Lyranus, aliique plures S. Hieronymi summi interpretis sequaces. Hac doctrina supposita, quæ solida est, & bene fundata, venite Christiani mei, mihi quæ respondete: notumne vobis est, peccatum illud, è quo novissimè resurrexistis, non esse ultimum, quod è iudiciorum suorum, & decretorum abyssu Deus statuit, cui veniam largiatur? aut forsitan certi estis de contrario? Sed quid dixi certi? anne aliquod saltem iudicium vobis est, aut vel modica in-

dicii scintilla? quin potius cum Deus vos hucusque toleraverit, non solum ut Judæos decem vicibus, sed viginti, triginta, aut fortè centenis, veritati certè magis consentaneum est, vos in præsentiarum puniendos à Deo, quàm ultra sustinendos. Et vos nihilominus in lapsum inclinatis? ego sanè, mihi credite, vestri amore totus palpito, totus tremo, si vel mente concipio periculum, in quo versamini. Forsitan enim peccatum illud, quod patrare animus est, forsitan illud ipsissimum est, cui porro venia non concedetur; non quòd peccator quilibet, benè hoc percipite, non quòd peccator quilibet, quamdiu vita gaudet, & libertatis arbitrio, non semper possit se emendare, hoc enim sincera Theologia non docet; sed quòd, cum cumulum determinatum peccatorum, quibus venia danda taxata est, impleverit, dein uno novo superaddito scelere *illico percutiatur*, hoc est, quòd aut repentinà morte decedat, aut rationis usu privetur, aut saltem efficacibus auxiliis destituatur, sine quibus tamen non contingit ullum salvari. Quid ergò incerti pessimè fluctuatis? quin potius clavus figendus est: *Clavus vos tuos consolida*, an non Deus clarissimè per Isaiam inclamat? non enim hæc materia est diuturnæ consultationis, nec tanto discrimini salus æterna exponenda est, ob caducam & brevem voluptatum, aut vindictæ, aut comodi proprii, aut amoris lascivi, aut vanitatis. Omni conatu laborandum est, ut vim vobismetipsis inferatis, cumque per divinæ misericordiæ adminiculum feliciter è servitute pecca-

Amos 1, 3.

Vide apud
Sanctium
in Amos.

Isa. 54, 2.

ti in libertatem asserti sitis, decernere oportet firmiter, ne iterum in eandem, quocunque demum dispendio, recidatis. Pereant bona fortunæ, & honoris, pereant amici, pereat ipsa, si necesse sit, vita. Mori potius, quam iterum peccare, mori potius, potius mori. *Agonizare pro anima tua*, Hem quàm benè dicat Ecclesiasticus: *Agonizare pro anima tua*, Si hoc satis non est, etiam mori non renue, & usque ad mortem certa pro iustitia.

VIII. O quanto gaudio vestri causâ cœlum affluxit, cùm sacris hisce diebus firmo proposito decrevistis, ad illum redire Dominum, quem prius malitiosè deseruistis? cùm alacres è penatibus vestris egressi, in templum concessistis, sacroque tribunali admoti, in genua cernui, ad pedes Sacerdotis, Dei vices gerentis: vos advolvistis, præmissoque è cordis intimo, brevi suspirio, percusso pectore, demissis oculis, interno animi dolore pleni dixistis: *Pater peccavi!* O quantum tunc erat angelicarum mentium tripudium! quæ gaudia, quanti triumphi, quæ divos cœlites inter exultatio? quæ congratulationes affectuosæ, Virgini Matri protectrici vestræ Mariæ, illicò factæ sunt? Christo Servatori, Deo patri vestro? id vobis scire sufficiat, omnes sanctos tantam in cœlis læticiam non hausisse ex iustis, quantam ex singulis vestrùm ceperunt. Vos autem, qui tantâ cœlum voluptate replèstis, illam iterum vultis eripere? quemadmodum ille faceret, qui divite dono vos hodie remuneraretur, & cras

pœnitentiâ ductus, idem repeteret. O quæ inhumanitas, quæ morum cruditas? quid enim id aliud est, teste Sapiente, quàm se penitus exosum reddere? *Hodie saneratur quis, & cras expetit, odibilis est.* Parùm aberat, quin dicerem, satiùs fuisse, divos cœlites non lactâsse spe illâ, quâ vos recuperâsse credebant, felicitis socios æternitatis, si tam citò illos rursus affligere decrevistis, convertendo in luctum citharam eorum, cantus in lacrimas, honorem ipsis exhibitum; in injuriam magis acerbam: *Va sibi desertores!* inclamarem vobis, si ita esset, indignabundus cum Isaia: *Va filii desertores!* ita fidem infringitis? *ut addatis peccatum suum per peccatum.* Considerate, obsecro, jam enim geminorum Dominorum fecistis periculum, Christi, & diaboli, jam huic jam illi servitutem serviistis, ut tandem utriusque perfectam comparaveritis noticiam; si ergo, postquam diabolo renuntiastis, & ad Christi partes accessistis, jam Christo deserto, ad dæmonium revertamini, quid tandem eveniet? an non hoc est apertissimis signis ostendere, meliorem vobis videri servitutem diaboli, magis illam vobis cordi esse, magisque utilem? *Comparationem videtur egisse, qui utrumque cognoverit,* verba sunt Tertuliani horrore plena, & *judicatur, de peccato pronuntiâsse eum meliorem, cujus se rursus esse maluerit.* Vosne Deo tam bono tantum dedecus inurere? Ah Christiani, per Sanguinem illum, vestri amore sparsum, vobisque

bisque tam salutarem, per Sanguinem illum vos oro & obtestor, ut ne id faciatis. Mori potius, potius mori! sin secus feceritis, ô miseros vos & infelices! *Vae filii desertores!* clamabo iterum, quæ hæc est temeritas? DEUM relinquere pro diabolo, DEUM relinquere pro diabolo? O injuriam horrendam! quid enim aliud è servitute inferorum in vos redundabit, præter odia & rancores? *Quid tibi vis in via Aegypti, ut bibas aquam turbidam, quid tibi cum via Assyriorum, ut bibas aquam fluminis?* State potius, inclamat Apostolus, fortes & animosi. *State & nolite iterum iugo servitutis contineri.* Sumite animos, & estote fortes. Cælum universum vobis assistere, paratum est, si modò fidelitatem eidem spondeatis; minime dubitate, ejusdem patrocínio plura vos posse, quàm credatis. Quotquot ibi sunt, longè graviore pugnas sustinuerunt, quàm vobis forsitan imminerunt. Hic serrâ diffissus, hic lapidibus obrutus, hic flammis exustus, hic rupibus absconditus, hic in cavernis marcidus; hic portentosis jejuniis, hic ciliciis, hic catenis, ac carnificinis aliis atrocissimis omnia membra sua afflixit; & tamen hæc tanta divini Numinis favore non sine facilitate fecerunt; an vos id, quod tantò minus est, eadem ope fulturi non poteritis, hoc est, non peccare porro lethaliter? Quin tandem ergo stabilite propositum, & cum fidelissimo Jobo Deo dicite: Tuus esse, ô Domine! decrevi firmiter, tuus

sum, tuus ero. *Justificationem meam, quam capi tenere, non deseram.* E mundo potius me elimina, si diem forsitan illucescere videris, ubi tuus amplius non ero.

PARS ALTERA.

Minimè dubius hæreo, Auditores, apprimè vos intellexisse, quanta nobis incumbat necessitas in peccatum posthac non incidendi. Si enim pisces semel ab hamo liberi, & cervi è laqueis extricati cautiore posthac sunt, ne rursus in eos illabantur; cur id ipsum non faciamus & nos, quos natura ratione atque adeo cautelâ longè majore dotavit? nil ergò amplius residuum est, quàm ut praxin eorum à quodam edoceamur, ut ea, quæ dicta sunt, facilius executioni mandemus: Non dubitate: suggerit illam D. Chrysostomus, quâ meo quidem judicio, aut magis appòsita, aut usu magis probata dari non potest; illa est, occasiones procul evitare, neque solum gravium noxarum, de quo, sit etiamnum meministis, sermone integro disseruimus, verùm etiam levium, quin & illarum, quæ vel à longè ad malum vos inducere possent, adeò, ut si quondam assueti eratis effræni carnis licentiæ, nunc etiam à levitatibus non omnino lascivis abstineatis, si usum contraxistis colloquiorum turpium, posthac etiam à facetiis non usque adeò immodestis vobis temperetis; si crapulis & aliis intemperantiis litastis, etiam à deliciis non

IX.

Qq. 3

omni

Hom 16.
ad pop.

omni ex parte prohibitis vos contineatis. Pari ratione etiam de aliis vitiis differite, quorum antea confusum habuistis. *Hac maxime securitatis erit occasio*, audite verba Sancti propria, *non tantum peccata fugere, verum etiam, quae videntur indifferentia quidem esse, seu media, ad peccata verò nos supplantant. Vis pudicus esse? fuge etiam petulantem aspectum; vis à verbis turpibus abesse? fuge etiam risum solutum. Vis ebrietate separari? fuge delicias, & lautas mensas, & vinum radicibus extirpa.*

Respondebitis mihi, ni fallor, ab amicis non nisi ea, quae honesta & congrua sunt, exigi debere, tantum autem à vobis petere, quantum haecenus dictum est, nil aliud esse reipsa, quam vos ad vitae genus non solum laboriosum, sed & insupportabile condemnare. Sufficere sanè, nec id parum esse, à criminibus & peccatis gravibus abstinere, ultra hæc vos obligare, ut & à deliciis, nec prohibitis nec turpibus, sed indifferentibus vobis temperetis, hoc enim verò nimium videri. Nimium? Vah quid audio Auditores? os comprimate, nec enim in hunc modum loquendo intelligere videmini, ad quantum vos obliget poenitentiae status, in quo in praesentiarum versamini. Quid enim, si à vobis postulâssem, aliorum more, jejunia asperissima? flagellationes sanguineas? hirsuta cilicia? silentia absque dispensatione? vigiliis diuturnas? an & hoc nimium appellare vobis animus esset? perpendite, quæso, an ni-

mium sit, si vos illecebris etiam non illicitis privetis, cum toties vos turpibus & illicitis, ne dicam, palam scandalosis pollueritis? Certe alia mens Davidi erat, cum quondam siti ardens, frigidam de cisterna Bethlehem anhelaret: ô quantâ aviditate illam, cum allata esset, aspexit, arripuit, & labris, paucis tractibus exhausturus, admovit; sed momento temporis, mutato animo, aquam effudit in auras, ita, ut nec guttulam degustaret, eamque Domino sacrificavit: *Noluit bibere, sed libavit eam Domino.* An notum vobis est, quâ de causa id fecerit? respondebit Divus Papa Gregorius: recordabatur nimirum eo temporis articulo David illarum voluptatum, quibus se se annis elapsis cum Bethsabæa ingurgitaverat, atque ideo profundo horrore percussus, nimis audax ac temerarium fore iudicavit, etiam licitis voluptatibus indulgere illum, qui animum in turpes ac inhonestas effuderat: *Et quia illicita se perpetrâsse meminerat, contra se metipsum jam rigidus, voluit etiam à licitis abstinere.* An igitur res magni operis vobis videtur, si memores voluptatum, quibus in Dei despectum multoties vos immeristis, illis etiam vos ejusdem amore privetis, quæ tametsi licitæ sint, non tamen peræquæ securissimæ sunt, qualia sunt convivium, choreæ, comœdiæ, libelli amorphi, profana colloquia? Ah Domini mei, minimè velim credatis eundem peccatori poenitenti, & ad frugem recens converso sufficere fervorem, qui innocenti quondam congruebat. In

2. Reg. 11.
16.

Hom. 11.
Evang.

In hujus exemplum scripturæ sacræ nos edocent, Israëlitas post calamitosam captivitatem exantlatam, Hierosolymam reduces, in cultu divino multò fuisse exactiores, ut Beda observavit; Machabæos pariter, postquam à vili fuga reversi, novos sumpserunt animos, longè audaciores fuisse in spernendis vitæ periculis, ut Bacharius notavit; prætereo alios, quos hic commemorare longum foret; nolim ergo posthac mihi dicatis, nimium me a vobis exigere, dum id peto, ut occasiones peccandi etiam leves fugiatis; major enim à vobis in præsentī, quem vivitis, statu vitæ perfectio postulat.

XI. Verum linquamus ista: aliud ego responsum vobis, & quidem minimè expectatum dare paratus sum. Volo omnino, ut ab occasionibus peccandi etiam leviculis, ut dixi, abstineatis, nec tamen id ob mortificationem vestram, sed commodi potius vestri, & utilitatis ergò. Multò enim difficilius vobis esset, passioni minùs ordinatæ parùm concedere, & multum negare, quàm negare prorsus omnia. Declaro mentem. Movet Divus Chrysostomus dubium quoddam, certis fortè quibusdam Juvenibus formæ muliebris absque satietate admiratoribus, intellectu non ingratum; qua de causa Christus, cum in lege nova, præcepta nobis ab antiqua lege proposita, suâ autoritate confirmaret, verbis adeo seriis aspectum lascivum, condemnaverit. An non enim satis fuisset, adulteria, stupra & fornicationes prohibere? cur

ergo etiam de obtutibus usque adeo sollicitus fuit, qui tamen ex se ipsis in nullius damnum redundant? Ad Hoc, responsum dat Sanctus dignum ingenio suo, hoc est divinum. Ait enim, Christum hac ratione faciliorem ad cælum viam complanasse. Fingit enim, licitum existimari aspectum talem libidinosum, de quo loquebamur, quanto difficilius erit, post illum non retinere in animo amabilem visæ formæ imaginem, illā non rapi, non inflammari, non cedere assultui, quem illico rebelles sensus movent, ut ab intuitu ad fornicationes, ad stupra & adulteria prorueamus? minùs certè difficile nobis accidisset, ab ipso primo intuitu abstinere omnino; cuivis enim facile est, non intueri, si modò aut vertat vultum, aut palpebram demittat, aut mentem aliò distrahatur; minimè verò eadem facilitas est, resistere illis assultibus, qui aspectum jam factum consequuntur: ad hos enim reprimendos, vigore plus quàm humano opus est, virtute summā, qualem vel sancti ipsi sibi adpromittere minimè audent; hac de causa concludit Chrysostomus: *propterea & Christus enim supplicio multavit, qui mulierem impudico aspectu fuerit contuitus, ut majore labore nos liberaret.* Minùs enim difficile est, ignem prævertere, ne in campo culmis & paleis pleno accendatur, quàm eundem rursus extinguere, cum jam stipulas attigit, & flamma impetuosè dilatata, pleno incendio debacchatur. Jam ad propositum redeamus. Si vobis animus est,

*Hier. 12. in
Epist. ad
Rom.*

ab

ab illis vos excessibus cum facilitate quadam continere, in quos affectus vestri incompoti, & malè frænati vos compulere, quomodo id efficietis Christiani? si nempe nec in modica parte, intelligite quæso, si nec in modica parte, inquam, eisdem assenti-
tiamini. Si enim in modico illis satisfacitis, mihi credite, parvo temporis intervallo illis etiam in multo assenti-
ri cogemini.

XII. Verum enimverò, quid sibi vult dolor ille nonnullorum, ob difficultatem non relabendi, quem jam à peccatis redivivi experiuntur? Credo sanè difficultatem esse maximam, si domi vestræ fomenta libidinis continuò retinetis, si, ubicunque oculus figitur, nil aliud in cubili vestro aut conclavi aspicit, quàm picturas lascivas, dedecorosa impuritatis trophæa, si sensibus vestris nec modicas etiam illecebras negare animus est; si ubi dormiendum, non nisi mollissimas plumas exposcitis, ubi comedendum, non nisi lauticias exquisitas, ubi bibendum, non nisi valerna generosissima; si tantus in vobis luxur est, ut vos fæminarum instar comatis, exornetisque; si illorum identidem conversatione utamini, qui omnem ex animo pietatem, è vultu verecundiam eliminârunt; si unquam sermocinamini, nisi discursus adhibeatis in narrationibus licentiosos, in proverbii impudentes, in desiderii, quæ exprimunt, projectos; si omnis membrorum compositio, gestus & actus, omnes motus & verba, nil aliud sunt, quàm calcaria, vos ad peccandum

instigantia: quæ fieri potest, ut dum resistere tentationibus decernitis, difficultates maximas, tormentis, aut agoni pares non experiamini? idque quod ego, exempli causâ, de peccato sensuum, & carnis dixi, vos ad quavis alia vitia, quibus natura prava assuevit, servatâ proportionem extendite. Si mirum proclivis es ad vindictam, & fudendum sanguinem, legem tibi ipsi statue, iram vix conceptam aut genitam in ipsis natalibus extinguendi & suffocandi; dissimulare enim in primordio verbum mordax & pungens, quantumvis molestum, tolerabile tamen accidet, si autem verbulo accensa jam rixa exæquat, quàm difficile accidet, è flagranti te incendio rursus evolvere? Tu verò qui immoderatus in lulum proruis, tibi ipsi impera, ut etiam invitatus, ad conventicula & lulum domos non compareas. Resistere ab initio pravo illi, & dissolutis moribus socio, tibi durum videbitur, tolerandum tamen: verum si rursus consortium cum illo in eas, quomodo à crimine te extricabis? Dedit natura avibus alas, Auditores sed cui fini? an ut virgulis viscatis aut laqueis se se expediant, postquam jam illis se induere? minimè gentium. Sed ut illos evitent; hos enim prius effugere facilis negotii est, sed se se illis evolvere, ô quantis alarum everberationibus, quanto labore, quot concussionibus opus est, irritis tamen. Id ipsum, si Chrysostomo credimus, vobis accidet: bona documenta, & *maxima*, honesta proposita, sensus pii, alarum instar vobis servient, non ut

Hom. 15.
ad pop.

ut è filis ac retibus per univèrsū or-
bem à dæmonibus extensis vos extri-
cemini, sed ne unquam in ea illaba-
mini. Si enim semel iutruveritis,
difficillimum erit, volatu tam gene-
roso fortique eniti, ut ex iis elucemi-
ni. *Sed quantumcunque resiliieritis,*
capii eritis. Eja ergo, hæc hodie-
na die praxis nostra sit divinissima,
quam, ne relabamur ampliùs, ad-
discamus, evitare nimirum occasio-

nes pecandi etiam leves & exiguas, fu-
gere laqueos: *Qui cavet laqueos, Prov. 22. 3.*
securus erit. Si autem id, quod no-
strarum partium est, probè adimple-
verimus, Deo cætera, spe freti, relin-
quamus; quamvis enim donum per-
severantiæ finalis sit gratuitum, Deus
tamen, qui tantæ bonitatis est, non
dedignabitur nobis quoque ean-
dem clementer indul-
gere.

SERMO TRIGESIMUS OCTAVUS.

DIE MARTIS POST PASCHA.

Pax vobis, ego sum, nolite timere. Luc. 24.

1. lx hominem repe-
tire est, tam crasso,
ac multiplici er-
rori obnoxium,
qui talia ac tanta
esse censet uni-
versa, quanta apparent, & rerum,
quæ sub aspectum veniunt, naturas,
non nisi ab externa specie censet, æ-
stimarque. Nocte serenâ oculos in
cælum sublevat rudis pastorculus,
qui nullo unquam Astrolabio, aut
quadrante Mathematico magnitudi-
nem, distantiam, vel ordinem stel-
larum dimensus est, illasque cum
Luna comparatas risu superbo om-
nes contemnit, velut minora dun-

taxat lumina, quæ majori famu-
lantur. Et tamen hoc nimium quan-
tum à vero alienum est, cum non
sit ulla in firmamento stella, quam-
vis appareat minima, quæ non cen-
ties & ultra Lunam magnitudine
superet. Quod si eidem dicatis, eas-
dem stellas, quæ ipsi infimæ esse
notæ videntur, toties orbe terrarum
maiores esse, ut ejusdem magnitudi-
nem, aliæ viginti, aliæ quinquaginta,
centenis aliæ & quindenis vicibus
complectantur, ô quàm difficilem
ille vobis fidem adhibebit? Existi-
mabit insuper, nonnullas illarum, quæ
rapidissimâ velocitate moventur, fir-
mas in cælis hæere, aliàs, verò,

R. P. Segneri Quadragesimale.

Rrr

quæ